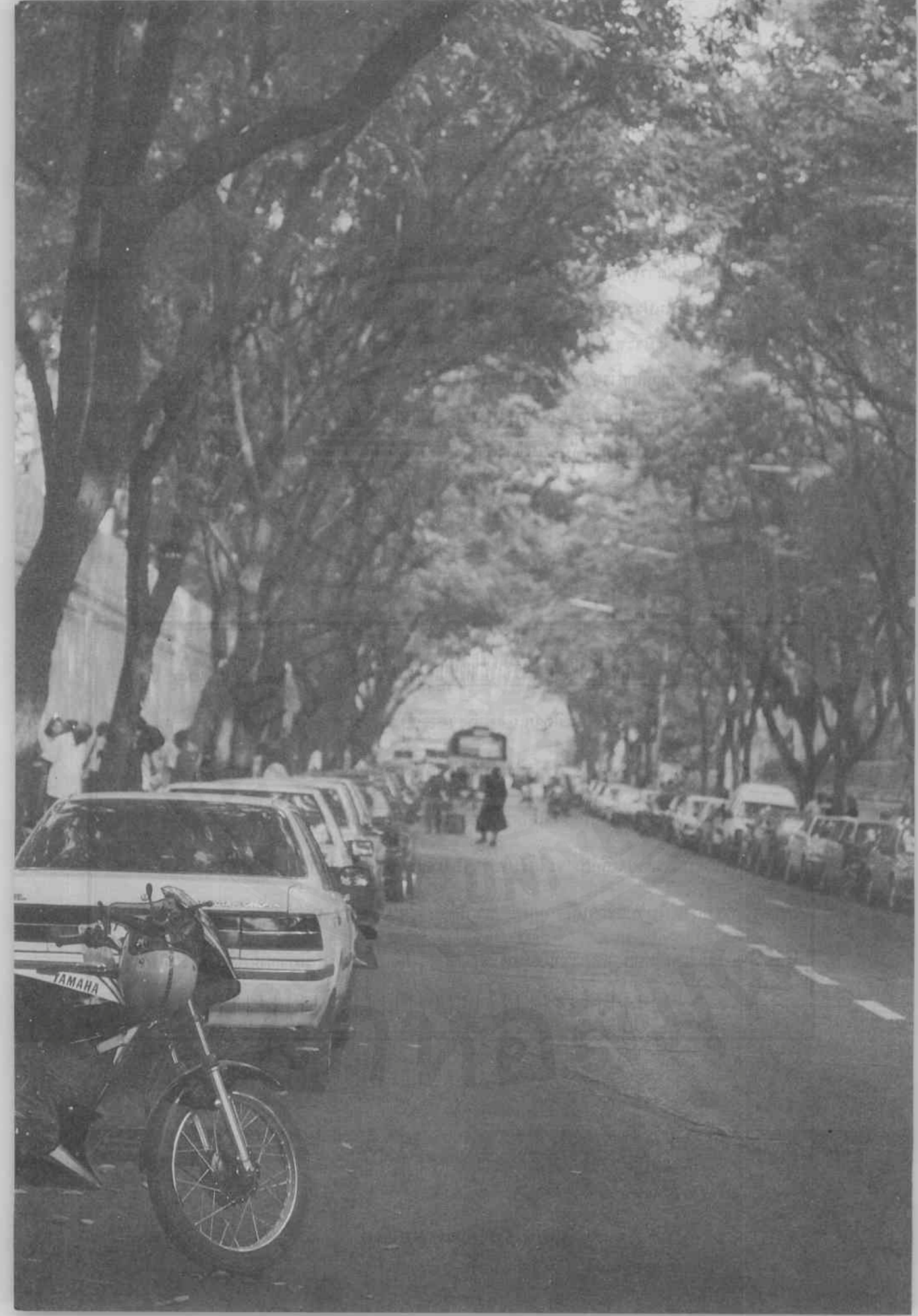

ถนนพระจันทร์

ข้างหนึ่ง “วัด” ข้างหนึ่ง “วัง”

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ■

ในเกาะกรุงรัตนโกสินทร์มีถนนสายสั้น ๆ อยู่สายหนึ่ง ถนนสายนี้มีต้นประดู่อยู่สองฟาก ใบประดู่จากแต่ละฟากสูงขึ้นไปแล้วโน้มจรดกันเหนือกึ่งกลางถนน สร้างความร่มรื่นให้กับบริเวณนั้น ถนนสายนี้มีธรรมชาติ และความเรียบง่ายสวยงามและก็มีประวัติศาสตร์

In Bangkok's Old City there is a short street with tall ebony trees on either side, their branches meeting overhead and creating a delightful shade. There is nothing special about this street except that it is shady, beautiful and historic. It's name is Phra Chan Road.

PRACHAN ROAD :

BETWEEN THE PALACE AND THE MONASTERY

■ Charnvit Kasetsiri

ถนนสายนี้ชื่อ “ถนนพระจันทร์” กล่าวกันว่า ต้นประดู่สองฟากถนนพระจันทร์เป็นผลงานของ นักศึกษาธรรมศาสตร์กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติที่ร่วมกับ กทม.ปลูกเอาไว้หลายสิบต้นเมื่อประมาณปี ๒๕๑๖-๑๗

เวลาผ่านไปยี่สิบกว่าปี ต้นประดู่โตสูงใหญ่จน กิ่งและใบขึ้นไปจรดกันเหนือตอนกลางของท้องถนน สร้างความร่มเย็นให้กับผู้คนที่สัญจรไปมาระหว่าง พระจันทร์กับสนามหลวง ที่มุมถนนด้านติดสนามหลวง ด้านหนึ่งมีอนุสาวรีย์ของกรมพระราชวังบวรสุริสิง- หนาท พระนามเดิมว่า “บุญมา” ซึ่งทรงเป็น “วังหน้า” องค์แรกของกรุงรัตนโกสินทร์ ทรงประทับยืนพระ หัตถ์ในท่าพนมมือมีพระแสงดาบพาดอยู่

อีกด้านหนึ่งเป็น “ประตูป้อม” ของตัว พระราชวังหน้า ประตูป้อมนี้สร้างมาแต่สมัยรัชกาล ที่ ๕ ถูกทุบทิ้งไปเมื่อคราวก่อสร้างหอประชุมใหญ่ ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ แต่ ได้รับการรื้อฟื้นสร้างขึ้นใหม่ให้เหมือนเดิมเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ คราวที่มหาวิทยาลัยฉลองครบรอบการ สถาปนาถึงศตวรรษ

สุดถนนพระจันทร์ก็คือ ท่าเรือที่ใช้ข้ามฟาก ไปยังโรงพยาบาลศิริราช

กรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท (บุญมา) ทรงเป็นทหารเสือคู่พระทัยของพระเจ้าตากสิน มหาราชและพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา โลกมหาราช เมื่อคราวเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเข้าศึก เมื่อ พ.ศ.๒๓๑๐ พระองค์เสด็จหนีพม่าล่องลงมาตาม ลำน้ำเจ้าพระยา ก่อนที่จะผ่านค่ายของฝ่ายพม่าที่ตั้ง อยู่ที่ด้านฝั่งกรุงธนบุรี พระองค์เสด็จผ่านวัดเล็ก ๆ

It is said that planting of the great ebony trees came about through the efforts of the Nature Conservation Group organized by the students of Thammasat University, with the cooperation of the Bangkok Municipality over ten years ago, providing a cool and shady connection between the Royal Plaza and Phra Chan Jetty on the bank of the Chao Phraya River.

On one corner at the Royal Plaza end is the Memorial statue of Bangkok's first Vice-Regent (late 18th early 19th century), he stands with his hands joined in adoration an unsheathed sword between them. On the corner opposite this memorial is a gate to the Palace of the Vice-Regent. It had been constructed in the late 19th century, and razed when Thammasat University's main auditorium was constructed in 1954. It was later rebuilt on its original site and in its original form in 1984 when the University celebrated its first half-century.

At the other end of Phra Chan Road is the jetty where many of Bangkok's working population catch ferries for their homes on the other side of the river.

Bangkok's first Vice-Regent had been in turn the leading military strategist, first of King Taksin who freed Siam of the Burmese in 1767, and then of King Rama I, who made Bangkok his

วัดหนึ่งที่มีชื่อว่า วัดสลัก ทรงตั้งจิตอธิษฐานว่าหาก รอดพ้นภัยอันตรายไปได้จะทรงกลับมาทำนุบำรุงวัด นั้นให้เป็นพุทธบูชา ทรงคว้าเรือที่เสด็จมา แล้วก็ซ่อน พระองค์อยู่ในน้ำได้สำเร็จ ล่องหนีพม่าไปได้โดย สวัสดิภาพ

ดังนั้นเมื่อทรงกอบกู้บ้านเมืองได้ ก็ทรงกลับ มาทำนุบำรุงวัดเปลี่ยนชื่อเป็น วัดนิพพานาราม ภายหลังเปลี่ยนชื่ออีกเป็น วัดพระศรีสรรเพชญ์ดาราม ให้ ตรงกับชื่อของวัดในพระบรมมหาราชวังกรุงศรีอยุธยา ที่ายที่สุดทรงเปลี่ยนชื่อเป็น วัดมหาธาตุ เพื่อให้สม กับเป็นวัดสำคัญแห่งกรุงรัตนโกสินทร์รองจากวัด พระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว)

เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าฯปราบ ดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๒๕ ก็ได้มีการสถาปนากรมพระราชวังบวรฯ (หรือวังหน้า) ขึ้น พระองค์ทรงสร้างพระราชฐานตรงข้ามวัด มหาธาตุ อันถือเป็นวัดประจำพระองค์นั่นเอง ตัว พระราชวังหน้าก็คือบริเวณที่เป็นพิพิธภัณฑสถาน แห่งชาติ โรงละครแห่งชาติ และบริเวณทั้งหมดของ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ซึ่งแต่เดิมเป็นส่วนในและ ส่วนท้ายของพระราชวัง)

ฉะนั้นถนนพระจันทร์ที่สั้นที่สุดและงามที่สุดใน เกาะรัตนโกสินทร์ จึงเป็นถนนที่เล่นผ่านดินแดนแห่ง ประวัติศาสตร์ ด้านหนึ่งก็เป็นกำแพงวัด อีกด้านหนึ่ง ก็เป็นกำแพงวัง (หรือกำแพงราชของมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ มีทั้งเรื่องราวที่เป็นตำนาน มีทั้งศิลปะ และวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่เป็น “สี่เหลี่ยม” ร่มรื่นเย็นตาเหมาะแก่การบำรุงรักษาและเสริมสร้าง

capital. When the old capital, Ayuthaya fell to the Burmese in 1767 he withdrew down the Chao-Phraya River. Before passing in front of a Burmese encampment on the western bank of the river, he noticed an insignificant monastery of the east bank. He was then inspired to make a vow that if he were delivered from his present danger he would return to rebuild and glorify that monastery in honour of the Buddha. He ordered his barge overturned and hiding beneath it he passed the Burmese camp undetected.

When the Burmese had been driven out and the Kingdom re-established he returned to the site of his vow and his deliverance and renovated the small monastery, renaming it “Wat Nibbanaram” (The Monastery of the Release). The name was later changed to “Wat Mahadhatu” (The Monastery of the Great Relic), after the important relic enshrined there. This name is in use today.

When King Rama I ascended the throne in 1782 he appointed his younger brother Vice-Regent. The latter built his palace across the road from Wat Mahadatu. That palace is today the site of the National Museum, the National Theatre, and Thammasat University

Thus Phra Chan Road, the loveliest of Old Bangkok's Streets, slices straight through the

ให้เป็นเพชรน้ำหนึ่งแห่งเกาะรัตนโกสินทร์

ถนนพระจันทร์จึงเป็นถนนที่สั้นที่สุดและงามที่สุดในเกาะรัตนโกสินทร์ แต่ถนนพระจันทร์พลุกพล่านไปด้วยรถ บางครั้งแน่นจนคนหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งยังปล่อยให้เป็นที่จอดรถสองฟาก สร้างความคับคั่งยิ่งขึ้น ถนนพระจันทร์กลายเป็น “ถนน” ของ “รถ” ไม่ใช่ “ทางเดิน” ของ “คน”

ประวัติศาสตร์และธรรมชาติอันงดงามของถนนพระจันทร์ถูกย้อยแย่งไปจาก “คน” ถึงเวลาแล้วที่จะต้องคืน “ถนนพระจันทร์” ให้กับ “คน” เสียที ถนนพระจันทร์จะเป็น “วอล์กเวย์” ที่แท้จริงที่มาร่วมด้วยธรรมชาติ และงดงามด้วยประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรม

ปิดถนนพระจันทร์ทุกวันอาทิตย์ให้เป็น “วอล์กเวย์” หรือ PEDESTRAIN'S PARADISE แห่งแรกของกรุงเทพฯ ห้าม “รถ” เข้า คืน “ถนน” ให้ “คน” เดินได้ใหม่.

heart of history, with the wall of the monastery on the one side and the wall of the Place on the other, full of the past, of story, art and culture, cool and green.

Traffic should be forbidden there at least one day a week, Phra Chan Road should be made a pedestrian haven where Bangkok's citizens and visitors can walk in peace, and think, at least one day a week, about the great events that once took place there.